

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษาไทย" มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษาไทย
2. เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษาไทย
3. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษาไทยเชิงคุณภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

นิสิตที่มีภูมิหลังแตกต่างกันจะมีแบบของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษาไทย

การศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษา

ไทย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษา

ไทยทางทฤษฎี จากตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม คือ นักวิชาการทางการอุดมศึกษา

จำนวน 7 คน อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 16 คน และนิสิตนักศึกษานิสิตในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 39 คน

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการจำแนกพฤติกรรมการคิดและความเชื่อที่เป็นลักษณะ เดียวกันจัดเป็นกลุ่มเดียวกัน ตั้งชื่อกลุ่มพฤติกรรมว่าเป็นส่วนประกอบ

สำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา และให้นิยามส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาให้ครอบคลุมพฤติกรรมความคิด ความเชื่อของกลุ่มนั้น ๆ

1.4 นิสิตส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาที่ผู้วิจัยจัดกลุ่ม ตั้งชื่อ และให้นิยามไว้ที่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ตรวจสอบและแก้ไขจน 4 ประเด็นคือ

1.4.1 ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาหรือไม่

1.4.2 การจัดกลุ่มพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ ตามส่วน ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตศึกษามีความสอดคล้องกันหรือไม่

1.4.3 การตั้งชื่อส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตศึกษาสอดคล้องกับพฤติกรรมความคิด ความเชื่อในกลุ่มนั้น ๆ หรือไม่

1.4.4 การให้คานิยามส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมความคิด ความเชื่อหรือไม่

1.5 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขจนได้ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย 15 ด้าน นั้น

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2538 ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 42 แห่ง มีจำนวนนิสิตนักศึกษาทั้งสิ้น 48,028 คน ไม่รวมรวมสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่จำกัดรับ

กลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณตามตารางสำเร็จรูปเยเมน (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนของผลการสุ่มไม่เกินร้อยละ 2 ได้กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาจำนวน 2,381 คน การเลือกนิสิตนักศึกษาในแต่ละสถาบันใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) โดยการจําแนกสถาบันอุดมศึกษาออกเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และจําแนกสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนออกเป็น 4 สาขาวิชา

จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในสถาบันที่เปิดสอนสาขาวิชา นั้น ๆ โดยสุ่มให้ได้จำนวนสถาบันมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอน จากนั้นสุ่มคณะวิชาในแต่ละสถาบัน ๆ ละ 1 คณะ และคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ ตามสัดส่วนของประชากร

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถานอุดมศึกษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 136 ข้อ ซึ่งได้ตรวจคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน และความเที่ยง (Reliability) มาแล้ว ได้ค่าความเที่ยง .915

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาซึ่งศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับสถาบันที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้ช่วยประสานงานในการเก็บข้อมูล โดยระบุวันส่งกลับ พร้อมทั้งสอดซองคิดแถมฉบับโดยเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 2,381 ชุด ได้รับคืน 2,211 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.86

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

2.4.1 หาค่าความถี่และร้อยละของสถานภาพนิสิตนักศึกษา

2.4.2 วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ของวัฒนธรรม ด้วยการสกัดตัวประกอบด้วยวิธีพีซี (Principle Component Analysis) หมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีนอร์แม็กซ์ (Varimax)

2.4.3 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมแต่ละแบบ

2.4.4 ทดสอบความแตกต่างของวัฒนธรรมแต่ละแบบตามภูมิภาคของนิสิตนักศึกษาด้วยการทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-Test)

2.4.5 ทดสอบความแตกต่างของวัฒนธรรมแต่ละแบบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ส่วนที่ 3 ศึกษาวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยเชิงคุณภาพ

3.1 สถาบันที่ศึกษา ผู้วิจัยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่เปิดสอนครบ 4 สาขาวิชา และใช้วิธีการเลือกอย่างเจาะจงสาขาวิชาละ 1 คณะ รวมเป็น 4 คณะ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และเครื่องบันทึกเสียง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์ อาจารย์จำนวน 16 คน นิสิตนักศึกษาจำนวน 16 คน รวม 32 คน เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลยังไม่ครบครumnัก ได้สัมภาษณ์จำนวนกว่าจะได้ผลที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนิสิต เพื่อให้ได้พฤติกรรมที่ปรากฏจริงตามธรรมชาติของสนามวิจัย ซึ่งได้แก่ ม้านั่งบริเวณสนามหญ้า รอบอาคารเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร สโมสรนิสิตและหน้าห้องเรียน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) คือการทำข้อมูลเชิงนามธรรมย่อย ๆ หลาย ๆ กรณีมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมโดยการพิจารณาจากลักษณะรวมที่พบ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

การศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย ได้ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย 15 ด้าน และพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ 201 ประการ สรุปได้ดังนี้

ส่วนประกอบสำคัญที่ 1 การใช้เวลาเมื่ออยู่ ณ ที่พักอาศัย หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาที่ปฏิบัติในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านหรือที่หอพัก ประกอบด้วยพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ 7 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 2 กิจกรรมในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในขณะที่ฟังอาจารย์สอน ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน ความตรงต่อเวลาในการเข้าชั้น

เรียนและการส่งรายงานประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 14 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 3 ทักษะคิดที่มีต่อการเรียน หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก นึกคิดและแนวทางในการปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบที่มีต่อเป้าหมายของการศึกษา แผนการศึกษา การแสวงหาความรู้ วิธีการสอนของอาจารย์ ประเภทของข้อสอบ คะแนน และปริญญาบัตร ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 30 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 4 กิจกรรมที่ทํากันในเวลาว่าง หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาที่กระทำนอกจากเวลาเรียน ในด้านการพัฒนาสังคม การพัฒนาตนเอง การพักผ่อน การออกกำลังกาย และด้านอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 6 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษากับอาจารย์ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและอาจารย์ทั้งในและนอกชั้นเรียน ในด้านการสนทนาทั่วไป การขอคำปรึกษา การทำกิจกรรมร่วมกัน และการช่วยงานอาจารย์ด้านวิชาการ ประกอบด้วย พฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 16 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 6 การคบเพื่อน เป็นทักษะของนิสิตนักศึกษาต่อการให้ความ สำคัญกับกลุ่มเพื่อน เกณฑ์ในการเลือกคบเพื่อนและพฤติกรรมที่แสดงถึงการคบกันในสังคมกลุ่ม เพื่อน ได้แก่ กิจกรรมที่ทําร่วมกัน เรื่องที่สนทนากัน ลักษณะของกลุ่มเพื่อนและการให้ความ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่มเพื่อน ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 25 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 7 ทักษะคิดและความร่วมมือที่มีต่อกิจกรรมในสถาบันที่ศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่มิเกี่ยวข้องกับ การเรียน ทั้งระดับภาควิชา ระดับคณะและระดับสถาบัน ความเชื่อและความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรม วัตถุประสงค์ของการจัดและกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาชอบ ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 18 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 8 ทักษะคิดที่มีต่อที่พักอาศัย หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก นึกคิดและแนวทางในการปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาด้านเรื่องของการใช้ชีวิตเมื่ออยู่ที่บ้านและที่หอพัก ของสถาบันที่ศึกษาหรือหอพักที่ใกล้สถาบันที่ศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 11 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 9 การทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ หมายถึง การที่นิสิต นักศึกษาทำงานเพื่อหารายได้พิเศษทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษาในขณะที่กำลังศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 8 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 10 การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาที่มุ่งศึกษาหรือทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 9 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 11 ความสนใจด้านศิลปะ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิต นักศึกษาในด้านการศึกษางานศิลปะ การสร้างงานทางศิลปะ งานเขียนหรือเป็นผู้แสดงเอง ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 7 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 12 ความสนใจในเรื่องปัญหาของสังคม หมายถึง การที่นิสิต นักศึกษาให้ความสนใจกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม มีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ สภาพปัญหา วิเคราะห์สภาพปัญหา ตลอดจนบทบาทของการพัฒนาสังคม ประกอบด้วยพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ 15 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 13 ทักษะคดีที่มีต่อการเมือง หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกริक्तและพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาทั้งทางบวกและทางลบที่มีต่อการเมืองและการปกครองทั้ง เมื่ออยู่ภายในและภายนอกสถาบันในด้านการศึกษาหาความรู้ การวิเคราะห์วิจารณ์ประเด็นปัญหา และบทบาทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 19 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 14 ความเชื่อทางศาสนา หมายถึง ความคิดและการปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนา ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิด ความเชื่อ 10 ประการ

ส่วนประกอบสำคัญที่ 15 การธำรงรักษาความเป็นไทย หมายถึง ความคิดเห็น และพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา การแต่งกายและการแสดงของไทย ประกอบด้วยพฤติกรรมความคิดความเชื่อ 6 ประการ

2.2 ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) พบว่า วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยมี 14 แบบ ดังนี้

2.2.1 วัฒนธรรมมุ่งเรียน ประกอบด้วยตัวแปร 10 ตัวแปร ได้แก่ เข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ เข้าชั้นเรียนตรงเวลาหรือก่อนเวลาเรียน เลือกที่นั่งด้านหน้าเสมอ ศึกษาเนื้อหารายวิชามาส่งหน้า ตั้งใจฟังอาจารย์ตลอดเวลาในขณะที่เรียน จดคำบรรยายของอาจารย์ทุกช่วง ส่งรายงานทันเวลาทุกครั้ง เมื่ออาจารย์มอบหมายให้ทำรายงานจะรีบทำทันที เมื่อมีเวลาว่างจากการเรียนไม่เคยเล่นกีฬาหรือดื่มเหล้า และเรื่องที่สนทนากับกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียน

2.2.2 วัฒนธรรมกิจกรรมนิยม ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร ได้แก่ ชอบเข้าร่วมกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคม เช่น การออกค่ายพัฒนาชนบท เป็นต้น กิจกรรมส่วนกลาง เช่น สโมสรนักศึกษา องค์การนักศึกษา สภานักศึกษา เป็นต้น กิจกรรมทางวิชาการ เช่น การอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การตลาด เป็นต้น กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม เช่น ดนตรีและศาสนา เป็นต้น กิจกรรมด้านการบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น กิจกรรมด้านนันทนาการ เช่น การจัดสังสรรค์ การเดินร่ำ เป็นต้น และเป็นกรรมการและช่วยดำเนินงานกิจกรรมเพื่อเรียนรู้การทำงานอันจะเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

2.2.3 วัฒนธรรมสนใจสังคม ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัวแปร ได้แก่ ศึกษาสาเหตุและวิเคราะห์ปัญหาของสังคมเพื่อหาทางช่วยเหลือสมาชิกของสังคมที่ประสบปัญหา ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นปัญหาของสังคมที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ติดตามข่าวที่เกิดขึ้นในสังคมจากสื่อต่าง ๆ อาสาสมัครแก้ไขปัญหามลพิษ สนใจปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ได้แก่ ปัญหาวัยรุ่น เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท เป็นต้น และสนใจปัญหาเด็ก เช่น ปัญหาการใช้แรงงาน ปัญหาสิทธิเด็ก เป็นต้น

2.2.4 วัฒนธรรมศาสนานิยม ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร ได้แก่ นำหลักศาสนามาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ฟังการอภิปรายหรือบรรยายเกี่ยวกับศาสนาจากสื่อต่าง ๆ เมื่อสถาบันจัดการประชุมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทางศาสนาจะเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ไปศาสนสถาน เช่น วัด สุเหร่า หรือโบสถ์ เพื่อปฏิบัติศาสนกิจตามประเพณี ไปศาสนสถาน เช่น วัด สุเหร่าหรือโบสถ์ เพื่อปฏิบัติธรรมจากความศรัทธาของตนเอง ชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับศาสนา และเข้าร่วม

กิจกรรมหรือพิธีการในวันสำคัญทางศาสนา เช่น การดักบาตร การเวียนเทียน เป็นต้น

2.2.5 วัฒนธรรมศิษย์กับอาจารย์ ประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ สันทนากับอาจารย์นอกชั้นเรียนบ่อย ซึ่งเป็นเรื่องการเรียน หรือเรื่องทั่วไป ขอบทากิจกรรมที่มีโอกาสใกล้ชิดและทำงานร่วมกับอาจารย์ ได้รับการเอาใจใส่และตักเตือนจากอาจารย์ในกรณีที่ทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม ช่วยอาจารย์ถือหนังสือหรือสิ่งของเป็นประจำ เคยไปพบอาจารย์ที่บ้านเกี่ยวกับเรื่องเรียน เช่น ขอความช่วยเหลือเรื่องการลงทะเบียนหรือขอคำปรึกษาเรื่องกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นต้น โทรศัพท์ไปหาอาจารย์ที่บ้านเพื่อปรึกษาเรื่องเรียนหรือเรื่องส่วนตัว ช่วยอาจารย์ทำงานทางด้านวิชาการ เช่น งานค้นคว้า จัดนิทรรศการ งานพิมพ์ เขียนแผ่นใส เป็นต้น และอาจารย์สนทนากับนักศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขรายวิชาที่เรียน

2.2.6 วัฒนธรรมศิลปะนิยม ประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัวแปร ได้แก่ ชอบสะสมของที่ระลึก สร้างงานศิลปะและงานประดิษฐ์ ชอบสร้างงานทางศิลปะ เช่น การวาดภาพ ภูมิ-กรรม วิจิตรศิลป์ นาฏศิลป์ ศิลปะ ทัศนศิลป์ เป็นต้น ชอบชมงานนิทรรศการเกี่ยวกับศิลปะ เช่น ภาพวาด ภูมิกรรม เป็นต้น เข้าร่วมการแสดงต่างๆ ที่สถาบันจัด เช่น ละคร ดนตรี เป็นต้น ชอบชมการแสดงต่าง ๆ เช่น การแสดงบนเวที ดนตรี เป็นต้น ชอบชมภาพยนตร์หรือดูโทรทัศน์เกี่ยวกับศิลปะและวรรณคดี ชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับศิลปะและวรรณคดี และชอบเขียนวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น บทกวี นวนิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น

2.2.7 วัฒนธรรมมุ่งอาชีพ ประกอบด้วยตัวแปร 9 ตัวแปร ได้แก่ ต้องการเรียนเพื่อให้ได้ความรู้ไปประกอบอาชีพ มีเป้าหมายที่ชัดเจนเรื่องการประกอบอาชีพ เลือกอาชีพที่มีรายได้สูง เลือกอาชีพที่เสียสละเพื่อสังคม เลือกเรียนวิชาที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพ เรียนรู้เพื่อเป็นผู้รอบรู้ทางวิชาการ ชอบสนทนากับเพื่อนในเรื่องวิชาชีพในอนาคต เข้าเรียนในคณะที่ตรงกับเป้าหมายของการประกอบอาชีพในอนาคต และตั้งใจและพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จเพื่อที่จะได้ออกไปประกอบอาชีพ

2.2.8 วัฒนธรรมสนใจการเมือง ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ เรื่องที่สนทนากันกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง สนใจการเมืองทุกระดับไม่ว่าจะอยู่ในระดับสถาบันหรือระดับชาติ เช่น การเลือกตั้งผู้แทนนิสิตนักศึกษา การเลือกผู้บริหารสถาบัน การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เป็นต้น ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ อยู่เสมอ เมื่อมีการชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้อง

ความถูกต้องจะเข้าร่วมชุมนุมด้วยเสมอและจะใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทุกครั้งไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้งระดับใด

2.2.9 วัฒนธรรมสาขางานพิเศษ ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัวแปร ได้แก่ มีความจำเป็นต้องการรายได้พิเศษเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา ทำงานพิเศษเพื่อเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการทำงาน ทำงานพิเศษเพื่อแสดงให้เห็นว่าสามารถพึ่งตนเองได้ งานพิเศษที่ ทำเป็นงานที่ใช้ความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน เช่น การสอนพิเศษ เขียนแบบ เป็นต้น งานใน สถาบันการศึกษา เช่น ลงทะเบียน รับสมัครนักศึกษา งานห้องสมุด เป็นต้น และงานอื่นที่ไม่ เกี่ยวข้องกับการเรียนหรือสถาบันการศึกษา

2.2.10 วัฒนธรรมชาวไทย ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ รักษา ขนบธรรมเนียมประเพณีประจําชาติไทย เช่น งานสงกรานต์ งานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ชอบชม การแสดงของไทย เช่น ละคร ดนตรี นาฏศิลป์ไทย เป็นต้น คนไทยควรช่วยกันธำรงเอกลักษณ์ ของชาติไทยไว้ การแต่งกายในชุดไทยเป็นสิ่งที่ควรธำรงไว้ และชอบศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทย

2.2.11 วัฒนธรรมมาเฟ้รู้ ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ ชอบค้นคว้า เกี่ยวกับวิชาที่เรียนให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น ศึกษาค้นคว้าทุกเรื่องที่สนใจแม้จะไม่เกี่ยว ข้องกับวิชาที่เรียนก็ตาม ชอบนำท้ออาจารย์สอนโดยวิธีการอภิปราย ชอบเรียนโดยวิธีการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และใช้เวลาว่างในการพัฒนาตนเอง เช่น เรียนภาษาอังกฤษ เรียนคอม-พิวเตอร้ อ่านหนังสือที่ว่ปที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ เป็นต้น

2.2.12 วัฒนธรรมสนใจอยู่หอพัก ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ การอยู่หอพักเป็นการสร้างความสามารถในการปกครองตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การอยู่ หอพักทำให้ลดความเครียดจากปัญหาการจรรยาจร การอยู่หอพักมีเพื่อนมาก มีที่ปรึกษาด้านการเรียน และมีประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และการอยู่หอพักมีสมาธิในการอ่านหนังสือและการทำงานมากกว่า อยู่ที่บ้าน

2.2.13 วัฒนธรรมกลุ่มเพื่อน ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัว ได้แก่ เลือกคบ เพื่อนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับเดียวกัน เลือกคบเพื่อนที่มีความสนใจตรงกัน เช่น ชอบเรียน ชอบเที่ยว เป็นต้น เลือกคบเพื่อนที่สามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ เช่น เป็นที่ปรึกษาด้าน การเรียน และเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมที่เข้าพเจ้าทำส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียน

2.2.14 วัฒนธรรมชาตินิยม ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ข้าพเจ้าคิดจะไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ราชองที่ผลิตในประเทศไทย ขอบฟ้าคนตรีไทย และสามารถสละชีวิตได้เพื่อประเทศชาติ

2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาจำนวนตามภูมิภาคหลังของนิสิตนักศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาจำนวนตามภูมิภาคหลังของนิสิตนักศึกษา ปรากฏผลดังนี้

2.3.1 จำนวนตามเพศ พบว่า ในภาพรวมนิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาหญิงมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายวัฒนธรรมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 10 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม ศาสนานิยม ศิษย์กับอาจารย์ สนาธิการเมือง สนาใจงานพิเศษ ธารงไทย ใฝ่รู้ สนาใจอยู่หอพัก และชาตินิยม

2.3.2 จำนวนตามการสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 9 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน สนาใจสังคม ศาสนานิยม ศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ สนาธิการเมือง ธารงไทย สนาใจอยู่หอพัก และชาตินิยม

2.3.3 จำนวนตามภูมิลำเนาเดิม พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 13 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม สนาใจสังคม ศาสนานิยม ศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ สนาธิการเมือง สนาใจงานพิเศษ ธารงไทย ใฝ่รู้ สนาใจอยู่หอพัก กลุ่มเพื่อน และชาตินิยม

2.3.4 จำนวนตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมนิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือนในจำนวนเงินที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายวัฒนธรรมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 3 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน สนาใจงานพิเศษ และธารงไทย

2.3.5 จำนวนตามอาชีพของบิดา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 8 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน

สนใจสังคม ศาสนา นิยม ศิลป นิยม มุ่งอาชีพ ราชการไทย ใฝ่รู้ และสนใจอยู่หอพัก

2.3.6 จำนวนตามอาชีพของมารดา พบว่านิสิตนักศึกษาที่มารดามีอาชีพต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 10 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม ศาสนา นิยม ศิษย์กับอาจารย์ ศิลป นิยม มุ่งอาชีพ สนใจการเมือง ใฝ่รู้ สนใจอยู่หอพัก และกลุ่มเพื่อน

2.3.7 จำนวนตามรายได้ของบิดา พบว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีรายได้เดือนต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 9 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน สนใจสังคม ศาสนา นิยม ศิลป นิยม มุ่งอาชีพ สนใจงานพิเศษ ราชการไทย สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม

2.3.8 จำนวนตามรายได้ของมารดา พบว่านิสิตนักศึกษาที่มารดามีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 7 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน สนใจสังคม ศาสนา นิยม มุ่งอาชีพ ราชการไทย สนใจอยู่หอพักและชาตินิยม

2.3.9 จำนวนตามระดับการศึกษาของบิดา พบว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีการศึกษาต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายวัฒนธรรม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในวัฒนธรรม 6 แบบ ได้แก่ กิจกรรมนิยม ศิษย์กับอาจารย์ ศิลป นิยม ใฝ่รู้ กลุ่มเพื่อน และชาตินิยม

2.3.10 จำนวนตามระดับการศึกษาของมารดา พบว่าในภาพรวมนิสิตนักศึกษาที่มารดามีอาชีพต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณา รายวัฒนธรรมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 7 แบบ ได้แก่ กิจกรรมนิยม ศิษย์กับอาจารย์ ศิลป นิยม มุ่งอาชีพ ใฝ่รู้ สนใจอยู่หอพัก และกลุ่มเพื่อน

2.3.11 จำนวนตามที่ตั้งของสถาบันที่ศึกษา พบว่านิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในที่ตั้งของสถานศึกษาที่ต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรมทุกแบบ

2.3.12 จำนวนตามประเภทของสถาบัน พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในประเภทของสถาบันที่ต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายวัฒนธรรมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 6 แบบ ได้แก่ สนใจสังคม ศาสนา นิยม มุ่งอาชีพ ใฝ่รู้ สนใจอยู่หอพัก และกลุ่มเพื่อน

2.3.13 จำนวนตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรมทุกแบบ

2.3.14 จำนวนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายวัฒนธรรม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 5 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม สนใจสังคม มุ่งอาชีพ และใฝ่รู้

2.3.15 จำนวนตามสถานที่พักอาศัย พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีสถานที่พักอาศัยต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 10 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม ศาสนานิยม ศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ สนใจการเมือง ช่างไทย ใฝ่รู้ สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม

3. ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาวรรณกรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยเชิงคุณภาพ โดยใช้กรณีศึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ที่พักอาศัย นิสิตส่วนใหญ่พักอยู่ที่บ้านบิดามารดา รองลงมาคือ หอพักของมหาวิทยาลัย แต่นิสิตส่วนใหญ่ชอบอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยมากกว่า การใช้เวลาของนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ขณะอยู่ ณ ที่พักอาศัย ส่วนใหญ่เป็นการสนทนากับเพื่อนและทำรายงาน ไม่ได้ทบทวนบทเรียน ส่วนการใช้เวลาของนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ส่วนใหญ่นิสิตใช้เวลาในการทำบ้าน อ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียน

3.2 การเรียน นิสิตส่วนใหญ่เรียนโดยกลุ่มเพื่อน นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ เข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอและตรงเวลาในเทอมแรก หลังจากนั้นจะเริ่มขาดเรียนและมาสาย มีความตั้งใจเรียนพอใช้ ไม่ค่อยได้ศึกษาเนื้อหารายวิชามาล่วงหน้าหรือทบทวนบทเรียนในแต่ละวัน ส่วนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์จะเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความตั้งใจเรียนดี นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ชอบให้อาจารย์สอนโดยการบรรยาย ส่วนนิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ชอบให้อาจารย์สอนแบบผสมผสานระหว่างการบรรยายและการ

อภิปราย นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ชอบข้อสอบแบบอัตนัย ส่วน นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ชอบข้อสอบแบบปรนัย นิสิตส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือในช่วงใกล้สอบโดยใช้โต๊ะแพนทและห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ นิสิตใช้ห้องสมุดเป็นจำนวนมากเฉพาะทำรายงานและอ่านหนังสือสอบเท่านั้น มีได้มีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง ถ้าอาจารย์ไม่ได้อบรมหมายให้ค้นคว้า

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ นิสิตส่วนใหญ่มีความรู้สึกห่างเหินกับคณบดี อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนมาก นิสิตส่วนใหญ่ได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะเวลาลงทะเบียนเรียนเท่านั้น ไม่ค่อยได้สนทนากับอาจารย์นอกชั้นเรียน นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความใกล้ชิดและสนิทสนมกับอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ส่วนนิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์จะสนิทสนมกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ช่วยอาจารย์ทำงานด้านวิชาการบ่อยครั้งโดยได้คำตอบแทน ส่วนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ส่วนใหญ่ไม่ได้ช่วยอาจารย์ทำงานด้านวิชาการ

3.4 การคบเพื่อน นิสิตส่วนใหญ่เลือกคบเพื่อนที่มีความจริงจัง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่รังเกียจ ไม่ชักชวนไปในทางเสื่อม มีนิสัยและความสนใจคล้ายคลึงกันสามารถเข้ากันได้ดี มีเหตุผล มีมารยาทและสามารถให้ความช่วยเหลือได้ในหลาย ๆ เรื่อง นิสิตจะคบกันกลุ่มละ 5-20 คน ซึ่งเป็นเพื่อนเฉพาะในสาขาของตน เพื่อนต่างสาขาหรือต่างคณะมีน้อย โดยมีโต๊ะแพนทเป็นจุดนัดพบในช่วงเวลาที่ไม่เรียน กิจกรรมที่ทำในกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่เป็นการสนทนาในเรื่องทั่วไปที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน ยกเว้นในช่วงสอบจะสนทนาเรื่องการสอบและเรื่องคะแนน สำหรับกิจกรรมที่ทำในกลุ่มเพื่อนของนิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการแต่งตัว เช่น หวีผม เป็นต้น ส่วนกิจกรรมที่ทำในกลุ่มเพื่อนของนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ส่วนใหญ่เป็นการทำการบิน ในกลุ่มเพื่อนนิสิตมีความสนิทสนมกันมากทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิง

3.5 ประเพณีรุ่นพี่รุ่นน้อง มีประเพณีนับถือกันเป็นพี่รหัสน้องรหัสโดยพี่รหัสทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือน้องรหัสด้านการเรียน ประเพณีการทำความเคารพรุ่นพี่ ประเพณีการจัดงานต้อนรับน้องใหม่และจัดงานอำลาพี่เมื่อรุ่นพี่สำเร็จการศึกษา

3.6 การเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบัน นิสิตเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม แต่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนน้อยทั้งกลุ่มดำเนินงานและกลุ่มที่มาร่วมงาน กิจกรรมที่นิสิตชอบและต้องการให้คงไว้ตลอดไป ได้แก่ รับประทานอาหาร อากาศดี ซ้อมเชียร์ กีฬา ดนตรี ปีใหม่ ลอยกระทง และออกค่าย

3.7 การใช้เวลารว่าง แบ่งออกเป็นการใช้เวลารว่างในมหาวิทยาลัย และการใช้เวลารว่างเมื่ออยู่ที่บ้าน การใช้เวลารว่างในมหาวิทยาลัยพบว่าเมื่อนิสิตว่างจะไปที่โต๊ะแผนกสโมสรนิสิต องค์การบริหารกิจการนิสิตและเข้าห้องสมุด กิจกรรมที่ทาส่วนใหญ่เป็นการสนทนา เรื่องทั่ว ๆ ไป แต่งตัวและทำการบ้าน สำหรับกิจกรรมที่นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ทำ คือ การทำการบ้านและจับกลุ่มทบทวนบทเรียน เมื่อนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ใช้เวลารว่างในการนอนมากที่สุด รองลงมาคือ ดูโทรทัศน์รายการบันเทิง และชมภาพยนตร์ ส่วนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ใช้เวลารว่างในการทำการบ้านมากที่สุด เมื่อนิสิตภาคการศึกษานิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์จะเดินเล่นตามห้างสรรพสินค้า ส่วนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์จะใช้เวลาในการเรียนพิเศษ เช่น เรียนคอมพิวเตอร์ ดนตรี เป็นต้น ส่วนนิสิตอีกกลุ่มหนึ่งที่เป็นคณะกรรมการนิสิตจะวางแผนเพื่อทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

3.8 การทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ นิสิตโดยส่วนใหญ่ไม่มีความจำเป็นต้องหารายได้พิเศษ มีเฉพาะนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่ต้องการทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ ลักษณะของ ได้แก่ งานสอนพิเศษ

3.9 การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพ นิสิตส่วนใหญ่มีเป้าหมายของการประกอบอาชีพที่แน่นอน คือทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียน มีการหาสถานที่ในการฝึกงาน ต้องการมีกิจการของตนเอง ทำงานในรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทเอกชน ไม่นิยมรับราชการ นิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ต้องการศึกษาต่อ ส่วนนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีการวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพที่ค่อนข้างน้อยเนื่องจากไม่มีเป้าหมายของการประกอบอาชีพที่แน่นอน นิสิตเรียนเพียงเพื่อให้สำเร็จการศึกษาเท่านั้น และส่วนใหญ่ออกนอกวิชาชีพ

3.10 ความสนใจด้านปัญหาของสังคม นิสิตส่วนใหญ่ให้ความสนใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมพอสมควร แต่ไม่ถึงขั้นของการตระหนัก จะเห็นได้จากการที่นิสิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม โดยการออกค่ายพัฒนาชนบท ปัญหาของสังคมที่นิสิตให้ความสนใจได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการจราจร

ถึงแนวคิดลุ่มเป็นพิษ อาชญากรรม ประชากรขาดการศึกษา ประชากรล้น การอนุรักษ์สมบัติของชาติ วัยรุ่น ขอทานและโรคติดต่อ นิสิตได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาสังคมว่าควรมีความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังความมีวินัยตั้งแต่วัยเด็กและปลุกฝังการรู้จักดูแลตนเองและคนรอบข้าง

3.11 ความสนใจด้านการเมือง นิสิตไม่ค่อยให้ความสนใจการเมืองนักแต่ติดตามข่าวสารทางการเมืองบ้าง เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นิสิตไปใช้สิทธิโดยการเลือกเป็นรายบุคคล นิสิตส่วนใหญ่ไม่สนใจไปสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเมืองว่าควรมีการพัฒนาคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พัฒนาให้ประชาชนมีการศึกษา เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรมีการปฏิรูบบนของการบริหารประเทศและมีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง สำหรับกิจกรรมด้านการเมืองในมหาวิทยาลัยนั้น เมื่อมีการเลือกตั้งคณะกรรมการนิสิตทั้งผู้สมัครเลือกตั้งและผู้มาลงคะแนนมีจำนวนน้อย

3.12 ความสนใจด้านศาสนา นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดว่าศาสนามีความสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิต มีความเชื่อว่าการทำความดีจะได้ผลแห่งความดีตอบแทน และมีหลักธรรมประจำใจเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวสำหรับการประพฤติปฏิบัติ แต่การปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีน้อย เมื่อสถาบันมีการบรรยายธรรมะมีนิสิตมาฟังน้อย

3.13 ความสนใจด้านศิลปะ นิสิตส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับงานศิลปะค่อนข้างน้อยทั้งในลักษณะของการสร้างงาน ชมงานและเข้าร่วมแสดง

3.14 การธำรงรักษาความเป็นไทย นิสิตมีความเห็นว่าการธำรงรักษาความเป็นไทยมีความสำคัญมากเพราะ เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติ นิสิตมีความเห็นว่าการธำรงรักษาความเป็นไทยควรอยู่บนพื้นฐานของความทันสมัย และความเหมาะสม นิสิตส่วนใหญ่แต่งกายเรียบร้อย สำหรับสาขาวิชามนุษยศาสตร์จะมีความทันสมัยมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ นิสิตมีการเคารพกันตามลำดับอาวุโส การใช้ภาษาไทยยังไม่ถูกต้องและไม่สละสลวย นิสิตมาเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของคณะค่อนข้างน้อย

3.15 ความรักชาติ นิสิตชอบใช้ของที่ผลิตในประเทศและชอบฟังดนตรีไทย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

1. การอภิปรายผลในส่วนของการศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

การศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาถึงพฤติกรรมความคิดและความเชื่อของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เป็นจำนวนถึง 39 คน ได้แก่นักวิชาการทางการอุดมศึกษา อาจารย์และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ได้พฤติกรรม ความคิดและความเชื่อตามสภาพการที่เป็นจริงในปัจจุบันและมีความครอบคลุมมากที่สุด

ผลการศึกษาค้นคว้าได้ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย 15 ด้าน พฤติกรรม ความคิดและความเชื่อ 201 ประการ พบว่า ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยตรงกับส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในอเมริกาตามทฤษฎีของแอสติน (Astin, 1993) 10 ด้าน คือ กิจกรรมในชั้นเรียน ทักษะชีวิตที่มีต่อการเรียน กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษากับอาจารย์ การคบเพื่อน ทักษะชีวิตและความร่วมมือที่มีต่อกิจกรรมในสถาบันที่ศึกษา ความเชื่อทางศาสนา การทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต และความสนใจในเรื่องปัญหาของสังคม นอกจากนี้ยังตรงกับทฤษฎีของบอลตันและเคมมีเยอร์ (Bolton and Kammeier, 1972) 1 ด้าน คือ ทักษะชีวิตที่มีต่อการเมือง สำหรับส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่ผู้วิจัยค้นพบใหม่มี 4 ด้าน คือ การใช้เวลาเมื่ออยู่ ณ ที่พักอาศัย ทักษะชีวิตที่มีต่อที่พักอาศัย ความสนใจด้านศิลปะและการธำรงรักษาความเป็นไทย การที่ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา 10 ด้าน ตรงกับส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาของต่างประเทศนั้น เนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของระบบการศึกษาระดับปริญญาตรีเหมือนกัน เช่น เรื่องคะแนน หน่วยกิต กลุ่มเพื่อนและกิจกรรมต่าง ๆ (Becker อ้างถึงใน Feldman and Newcomb, 1973) ดังนั้นการศึกษาวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาจึงศึกษาจากสิ่งที่ย้ายคลึงกัน สำหรับส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่ผู้วิจัยค้นพบใหม่ 4 ด้านนั้น เป็นสิ่งที่มี

ความสำคัญสำหรับการศึกษาวรรณกรรมในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งจะได้อภิปรายถึงความสำคัญของแต่ละด้านที่

ได้จากการวิจัย ดังนี้

1.1 การใช้เวลาเมื่ออยู่ ณ ที่พักอาศัยและทัศนคติที่มีต่อที่พักอาศัย

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมเกี่ยวกับที่พักอาศัยนั้นเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีความสำคัญต้องศึกษาเพราะการศึกษาวรรณกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรม ความคิดและความเชื่อที่มีต่อการใช้ชีวิตด้านการเรียน (Hochbaum, 1972) จึงต้องศึกษาที่ครอบคลุมถึงพฤติกรรม ความคิดและความเชื่อของนิสิตนักศึกษาขณะอยู่ ณ ที่พักอาศัยด้วย ไม่จำกัดเพียงในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น เพราะบทบาทของความเป็นนิสิตนักศึกษาที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ในระบอบของสถาบันการศึกษานั้นพัฒนาขึ้นเป็นวัฒนธรรมทั้งในขณะที่นิสิตอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาและสถานที่พักอาศัย การศึกษาในเรื่องการใช้เวลาเมื่ออยู่ ณ ที่พักอาศัยเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อการศึกษาวรรณกรรมมากที่สุดเพราะทำให้ทราบถึงความรับผิดชอบของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการศึกษาล่าเรียน ความมีวุฒิภาวะของคนเพราะการแบ่งเวลาที่ไม่ถูกต้องทำให้ไม่สามารถที่จะสำเร็จการศึกษาได้ การศึกษาเรื่องทัศนคติที่มีต่อที่พักอาศัยทำให้ทราบว่านิสิตนักศึกษาชอบอยู่หอพักหรือชอบอยู่บ้าน เพราะเหตุใด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่าเขามีวัฒนธรรมแบบใด

1.2 กิจกรรมในชั้นเรียนและทัศนคติที่มีต่อการเรียน

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านการเรียนนี้ตรงกับทฤษฎีของแอสติน (Astin, 1993) เบคเกอร์ (Becker, อ้างถึงใน Feldman and Newcomb, 1973) บอลตัน และเคมมีเยอร์ (Bolton and Kammeyer, 1972) ฮอคบวม (Hochbaum, 1972) และ แฮทช์ (Hatch, 1971) ซึ่งนักทฤษฎีแต่ละคนให้ความเห็นตรงกันว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมที่มีความสำคัญมาก เพราะบทบาทหน้าที่หลักของนิสิตนักศึกษาคือการศึกษาล่าเรียน ดังนั้นวัฒนธรรมด้านการเรียนจึงเป็นวัฒนธรรมหลักที่เกิดขึ้นโดยเน้นที่ลักษณะการใช้ชีวิตภายในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญ โดยการศึกษาถึงพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียน ทัศนคติที่มีต่อวิชาที่เรียน คะแนนและปริญญาบัตร

1.3 กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างตรงกับทฤษฎีของแอสติน (Astin, 1993) ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีความสำคัญประการหนึ่งใน

การศึกษาแบบของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา เพราะส่วนประกอบสำคัญด้านนี้เป็นการศึกษาว่านิสิต นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์หรือไม่ เมื่อมีเวลาว่างเขาจะทำอะไรบ้าง พฤติกรรม เหล่านี้จะสะท้อนถึงแบบวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตศึกษากับอาจารย์

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตศึกษากับอาจารย์ตรงกับทฤษฎีของแอสติน (Astin, 1995) และ เบคเกอร์ และคณะ (Becker and Associates อ้างถึงใน Bolton and Kammerer, 1972) มีความเห็นตรงกันว่าความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตศึกษากับอาจารย์เป็นส่วนประกอบสำคัญประการหนึ่งในการศึกษาแบบวัฒนธรรมนิสิต นักศึกษา และได้กล่าวว่าอาจารย์เป็นสิ่งแวดล้อมบุคคลในสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการพัฒนาแบบวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา ดังนั้นการศึกษาวรรณนิสิตนักศึกษาต้องศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตศึกษากับอาจารย์ โดยการศึกษาดังกล่าวถึงเวลาที่สนทนากับอาจารย์นอกชั้นเรียน การช่วยอาจารย์สอนหรือทำงานวิจัย การที่อาจารย์วิจารณ์รายงานให้และการไปบ้านอาจารย์

1.5 การคบเพื่อน

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านการคบเพื่อนตรงกับทฤษฎีของแอสติน (Astin, 1993) และ เบคเกอร์ (Becker อ้างถึงใน Feldman and Newcomb, 1973) ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกันว่า การคบเพื่อนเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งในการศึกษาแบบของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา นิวคอมบี้ (Newcomb, 1963) กล่าวว่ากลุ่มเพื่อนของนิสิตศึกษามีอิทธิพลต่อการพัฒนาวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา เนื่องจากความใกล้ชิด ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดการยอมรับการปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้นต่อไป จนกระทั่งรับทัศนคติและบรรทัดฐานที่มีร่วมกันของกลุ่มมาเป็นของตน และยอมรับว่าทัศนคติและบรรทัดฐานเหล่านี้มีความถูกต้อง นอกจากนี้ นิวคอมบี้ยังได้กล่าวถึงเงื่อนไข 4 ประการที่ ทำให้กลุ่มมีอิทธิพลเหนือสมาชิก คือ 1) ขนาดของกลุ่ม 2) ภูมิหลังที่มีความคล้ายคลึงกัน เช่น เพศ อายุ ระดับชั้นของสังคม ศาสนา จากภูมิหลังที่มีความคล้ายคลึงกันจะทำให้เกิดอิทธิพลอย่างสูง (Effective Influence) เพราะบุคคลที่มีภูมิหลังเหมือนกันจะมีทัศนคติเหมือนกันด้วย จึงมีอำนาจในการเปลี่ยนทัศนคติของสมาชิกได้ 3) กลุ่มมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น และ 4) การยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่มทำให้กลุ่มมีความเป็นปึกแผ่น

เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมบุคคลในสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญมาก ต่อการพัฒนาวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา เริ่มตั้งแต่นิสิตนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนิสิตนักศึกษามากที่สุด เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการเรียน และชีวิตส่วนตัว

1.6 ทักษะและความร่วมมือที่มีต่อกิจกรรมในสถาบันที่ศึกษา

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านทักษะและความร่วมมือที่มีต่อ กิจกรรมในสถาบันที่ศึกษาตรงกับทฤษฎีของแอสติน (Astin, 1973) เบคเกอร์ (Becker, อ้างถึงใน Feldman and Newcomb, 1973) และบอลตัน และเคมมีเยอร์ (Bolton and Kammeyer, 1972) ที่มีความเห็นตรงกันว่า ทักษะและความร่วมมือที่มีต่อกิจกรรมในสถาบันที่ ศึกษา เป็นส่วนประกอบสำคัญประการหนึ่งในการศึกษาแบบวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา โดยการ ศึกษาถึงความสนใจของนิสิตนักศึกษานำมาสู่การเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันทั้งด้านการสมัคร เป็น กรรมการดำเนินงานและการมาร่วมงาน

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนิสิตนักศึกษาที่มีความ สำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษามาก ดังที่ วิลลิส เทพัสติน ณ อายุชยา (2528) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุดในการพัฒนานิสิตนักศึกษานอกชั้นเรียน ที่สอดคล้องกับความเห็นของ วริชญา บัวศรี (2530) ที่กล่าวว่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษามีความ สำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกนิสิตนักศึกษาที่มีความเป็นผู้นำและ ผู้ตามที่ดี ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ฝึกวิถีชีวิตประชาธิปไตย ฝึกทักษะในการทำ กิจกรรมที่ตนมีความสนใจและมีความถนัด และพัฒนาพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

1.7 การทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านการทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ ตรงกับทฤษฎีของ แอสติน (Astin, 1973) ที่กล่าวว่าการทำงานเพื่อหารายได้พิเศษขณะ เรียนนั้นเป็นส่วนประกอบสำคัญประการหนึ่งในการศึกษาแบบวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา โดยการ ศึกษาถึงลักษณะงานว่าเป็นงานล่วงเวลาหรือเต็มเวลา จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ใช้ เวลาไปกับการทำงาน และสถานที่ทำงานอยู่ภายนอกหรือภายในมหาวิทยาลัย

การทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนิสิต นักศึกษา เพราะเป็นการทำงานในระหว่างเรียน การได้ทราบถึงข้อมูลในด้านนี้จะมีผลให้ทราบถึง

ภูมิหลังของนิสิตนักศึกษาด้านฐานะทางครอบครัว การใช้เวลาเพื่อทำงานพิเศษ และผลกระทบที่มีต่อการเรียน

1.8 การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านการวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต ตรงกับทฤษฎีของบอลตันและแคมมีเยอร์ (Bolton and Kammeier, 1972) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาเป็นพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาแสดงออกถึงความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวในลักษณะรูปธรรม รวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของการเป็นนิสิตนักศึกษาต่อการเตรียมอาชีพ ความก้าวหน้าทางวิชาการและการมีส่วนร่วมในสังคมของการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย

1.9 ความสนใจในเรื่องปัญหาของสังคมและทัศนคติที่มีต่อการเมือง

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมเกี่ยวกับความสนใจในเรื่องปัญหาของสังคมและทัศนคติที่มีต่อการเมืองตรงกับทฤษฎีของฮอชบอม (Hochbaum, 1972) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาเป็นความเชื่อและค่านิยมที่นิสิตศึกษามีต่อส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรม 4 ประการ ได้แก่ การใช้ชีวิตด้านการเรียน ทัศนคติที่มีต่อการเมือง เศรษฐกิจ และปัญหาของสังคม

1.10 ความเชื่อทางศาสนา

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านความเชื่อทางศาสนา ตรงกับทฤษฎีของแอสติน (Astin, 1993) ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งในการศึกษาแบบวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา เนื่องจากศาสนามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคน บุคคลจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้จะต้องมีหลักทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ความเชื่อทางศาสนาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งเพื่อศึกษาว่านิสิตศึกษานับพุทธศาสนา มีความสนใจด้านศาสนา มากน้อยเพียงใด มีความเชื่อในเรื่องบาปบุญหรือไม่ และนำหลักศาสนามาปฏิบัติในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.11 การธำรงรักษาความเป็นไทยและความสนใจด้านศิลปะ

ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมด้านการธำรงรักษาความเป็นไทยและความสนใจด้านศิลปะ เป็นส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมที่มีความสำคัญในการศึกษา แบบ

วัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ว่าควรจะศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมบริบทของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อศึกษาความคิด ความเชื่อและพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษานานาชาติที่มียุทธศาสตร์ที่มีต่องานศิลปะ ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาต่อชนบทธรรมเนียมประเทศไทย ภาษา การแต่งกายและการแสดงของไทย

สำหรับความสนใจด้านศิลปะนั้น ตรงกับผลงานวิจัยของแอสติน (Astin, 1993) ที่พบว่าความสนใจด้านศิลปะ เป็นวัฒนธรรมย่อยกลุ่มหนึ่ง

2. การอภิปรายผลในส่วนของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

การอภิปรายผลในส่วนของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

2.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยตามภูมิภาค

2.1 วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

จากส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย 15 ด้าน นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย 14 แบบ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีพื้นฐานของแอสติน (Astin, 1993) 5 แบบ ดังนี้

มุ่งเรียน มีความสอดคล้องกับ นักวิชาการ

สนใจสังคมและสนใจการเมือง มีความสอดคล้องกับ นักกิจกรรม

ศิลปะนิยม มีความสอดคล้องกับ ศิลปิน

กิจกรรมนิยม มีความสอดคล้องกับ ผู้นำ

สำหรับวัฒนธรรมที่เป็นข้อค้นพบใหม่มี 9 แบบ ได้แก่ 1) ศาสนานิยม 2) ศิษย์กับอาจารย์ 3) มุ่งอาชีพ 4) สนใจงานพิเศษ 5) ช่างไทย 6) ไร้รัฐ 7) สนใจอยู่หอพัก 8) กลุ่มเพื่อน และ 9) ชาตินิยม ซึ่งมีความครอบคลุมวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาไทย เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบันอย่างครอบคลุมมาก่อนโดยทำการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นการสร้างองค์

ความรู้ใหม่ที่เป็นองค์ความรู้พื้นฐาน จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์วัฒนธรรม ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษามีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

ความเด่นชัดของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานาภาพรวมเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า วัฒนธรรมที่มีความเด่นชัดระดับมากมี 4 แบบ ตามลำดับ ได้แก่ สนใจสังคม สนใจอยู่หอพัก ธารงไทย และมุ่งอาชีพ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่านิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษามีช่วงอายุอยู่ในวัยรุ่น จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 17-24 ปี ถึงร้อยละ 99.0 สุชา จันทรเฒ (2533) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการยึดมั่นในอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิตและความถูกต้อง นอกจากนี้วัยรุ่นยังเป็นวัยที่ต้องการการเตรียมตัวสำหรับอาชีพ ต้องการการศึกษา สำรวจ ทดสอบความรู้ ความสามารถ ความสนใจของตนเองในการที่จะเลือกอาชีพ ดังนั้นนิสิตนักศึกษานาภาพรวมจึงมีวัฒนธรรมด้านการให้ความช่วยเหลือสังคม รักษาความเป็นไทยและมีการวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพสูงกว่าวัฒนธรรมด้านอื่นๆจากการศึกษาภูมิหลังด้านสถานที่พักอาศัยของนิสิตนักศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่พักอยู่หอพักของสถาบันและหอพักเอกชนมากที่สุดถึงร้อยละ 47.0 เนื่องจากการอยู่หอพักทำให้นิสิตมีเวลาอ่านหนังสือได้มากเพราะไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทาง นิสิตจึงมีวัฒนธรรมชาวหอสูง ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่นิสิตที่สัมภาษณ์ว่า ส่วนใหญ่ชอบอยู่หอพักด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทาง
2. ไม่เกิดความเครียดจากการเดินทางท่ามกลางการจราจรที่ติดขัด
3. มีเวลาอ่านหนังสือมากเพราะไม่ต้องทำงานบ้าน
4. มีความเป็นอิสระ
5. มีความอบอุ่นมากเพราะมีรุ่นพี่คอยห่วงใยให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษาทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัว มีเพื่อนร่วมห้องที่คอยเป็นห่วง โทรศัพท์ตามหาเมื่อนิสิตไม่กลับหอพักหรือกลับดึก เมื่อเจ็บป่วยรุ่นพี่และเพื่อน ๆ จะมาดูแลและซื้ออาหารมาให้
6. มีเวลาทำงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาได้สะดวก
7. เป็นการฝึกความสามารถในการปกครองตนเอง
8. มีเพื่อนมาก และได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่

สำหรับการศึกษาเรื่องที่พักอาศัยของนิสิตนักศึกษาจึง เป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่า การที่นิสิตนักศึกษาชอบอยู่หอพักมากกว่าอยู่บ้าน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษามากกว่าบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง และสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งสร้างวัฒนธรรมมาให้เขาหลุดจากบ้าน

ความเด่นชัดของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้พบว่านิสิตนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชามีความเด่นชัดของวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องลำดับของความเด่นชัดดังนี้

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีวัฒนธรรมสนใจสังคมเด่นชัดมากที่สุดใน 4 สาขาวิชา ทั้งนี้เนื่องมาจากเนื้อหาของวิชาที่ศึกษานหลักสูตรมีความเกี่ยวข้องกับสังคมสูงกว่าวิชาอื่น ๆ และมีการฝึกอบรมวิชาที่มีความคิด ความเชื่อและพฤติกรรมมาในรูปแบบนี้

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีวัฒนธรรมสนใจอยู่หอพักเด่นชัดมากที่สุดเท่ากันทั้ง 2 สาขาวิชา เนื่องจากลักษณะของเนื้อหาของวิชาที่มีความยากและการบ้านมาก นิสิตจึงต้องทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการเรียน ต้องการความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน จึงต้องอยู่หอพักเพื่อให้มีเวลาในการศึกษา ค้นคว้าและทำรายงานมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่านิสิตส่วนใหญ่มีการบ้านทุกวัน ชอบอยู่หอพักเพื่อให้มีเวลาทำการบ้านและปรึกษาเพื่อน

สำหรับภาพรวมของวัฒนธรรมที่มีความเด่นชัดในระดับน้อยมี 3 แบบตามลำดับ ได้แก่ กิจกรรมนิยม คิษย์กับอาจารย์และสนใจงานพิเศษ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าโดยทั่วไปนิสิตนักศึกษาเมื่อเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยส่วนใหญ่จะมุ่งสู่บทบาทของการศึกษาเล่าเรียนหรือกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับคะแนน ถ้ากิจกรรมใดไม่มีความเกี่ยวข้องกับคะแนนนิสิตนักศึกษาจะไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร และโดยส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่สถาบันจัดขึ้นหรือการเป็นผู้ดำเนินงานในกิจกรรมนั้น นิสิตนักศึกษาบางคนถึงแม้ว่าจะทราบถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม แต่มีความวิตกกังวลว่าจะทำให้เสียการเรียน จึงไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่านิสิตส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันเป็นจำนวนน้อย ทั้งกลุ่มที่มาร่วมงานและกลุ่มดำเนินงาน โดยนิสิตที่เหตุผลของการไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมว่า นิสิตมีการบ้านและรายงานมาก ไม่มีเวลามาร่วมงาน ดังนั้นทั้งกลุ่มที่มาร่วมงานและกลุ่มดำเนินงานมักจะเป็นกลุ่มเดิม กลุ่มใดที่

ไม่เคยมาก็จะไม่มาเลย

สำหรับวัฒนธรรมศิษย์กับอาจารย์ที่มีความเด่นชัดในระดับน้อยนั้น มีความสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์และนิสิต พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ สนทนากับอาจารย์นอกชั้นเรียนไม่บ่อย ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอน หรืออาจารย์ที่ปรึกษา มีบางกลุ่มเท่านั้นที่สนิทกับอาจารย์ฝ่ายกิจการนิสิต โดยเฉพาะกลุ่มที่ทำงานในสโมสรนิสิตเท่านั้น เมื่อนิสิตมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องส่วนตัว นิสิตจะไม่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ แต่จะปรึกษารุ่นพี่หรือเพื่อน การที่นิสิตมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์น้อย นิสิตทำให้เหตุผลว่า อาจารย์มีภารกิจมากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เมื่ออาจารย์สอนหมดชั่วโมงจะออกจากห้องเรียนด้วย ท่าทีที่เร่งรีบมาก ทำให้รู้สึกเกรงใจไม่กล้าไปพบ ในด้านการหาข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการแก้ไข รายงาน อาจารย์ส่วนใหญ่จะเขียนไว้บนรายงาน ไม่ได้เรียกนิสิตไปพบ โอกาสที่จะได้พบอาจารย์ จึงยิ่งน้อยลง สำหรับการช่วยอาจารย์ทำงานด้านวิชาการนั้น นิสิตส่วนน้อยที่ช่วยอาจารย์เพราะ ต้องเรียนหนักจึงไม่มีเวลาเพียงพอ

วัฒนธรรมสนาใจงานพิเศษ นิสิตนักศึกษามีวัฒนธรรมสนาใจงานพิเศษอยู่ใน ระดับน้อย เนื่องจากการศึกษาในระดับปริญญาตรีในประเทศไทย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ นิสิตนักศึกษารับผิดชอบบทบาทของการเป็นนิสิตนักศึกษาแต่เพียงหน้าที่เดียวคือมุ่งศึกษาเล่าเรียน ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทที่หนักพอสมควรอยู่แล้ว ไม่นิยมให้ทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ นอกจากนี้สถาบัน อุดมศึกษาแต่ละแห่งยังได้ให้ความช่วยเหลือโดยให้ทุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษา จำนวนนิสิตนักศึกษา ที่ต้องทำงานเพื่อหารายได้พิเศษจึงมีน้อยลง นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาที่มีความจำเป็นจริงๆ ซึ่งผลการ วิจัยสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ต้องทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ จนกรณีที่ทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ นิสิตมีวัตถุประสงค์ของการทำงานคือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ ศึกษา เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ของการทำงานในอนาคตเพื่อจุนเจือครอบครัว และเพื่อสามารถ ใช้จ่ายได้คล่องมือมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบใน 4 สาขาวิชาพบว่า นิสิตนักศึกษามีแบบของวัฒนธรรม ที่เด่นชัดอยู่ในระดับน้อยคล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องลำดับของความเด่นชัด ดังนี้

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีวัฒนธรรมศิษย์กับอาจารย์น้อย ที่สุด ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิต พบว่านิสิต ไม่ค่อยสนิทกับอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ผู้สอน สนทนากับอาจารย์นอกชั้นเรียนไม่บ่อย ไม่ค่อย

ได้ช่วยอาจารย์ถือของหรือไปส่งอาจารย์เมื่อสอนเสร็จ ถ้ามีส่วนใหญ่จะเป็นคนเดิม ถ้าคนไหนไม่เคยทำก็จะไม่ทำ และไม่ช่วยอาจารย์ทำงานวิชาการโดยนิตินำให้เหตุผลว่าอาจารย์มีหน้าที่ที่เร่งรีบตลอดเวลาทำให้นิตินำไม่กล้าเข้าพบ และนิตินำเองก็ไม่มีเวลาช่วยงานอาจารย์เพราะต้องเรียนหนักและเมื่อเลิกเรียนก็ต้องรีบกลับบ้าน

นิตินำศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีวัฒนธรรมกิจกรรมนิยมน้อยที่สุด ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ สีนารัตน์ (2530) ที่พบว่านิตินำสาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับสาขาอื่น ๆ มีแนวโน้มในทางเก็บตัวสูง และมีความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์น้อยกว่าสาขาอื่น ๆ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากธรรมชาติของเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมุ่งเน้นที่เนื้อหาวิชา และการเข้าห้องทดลอง การใช้ชีวิตส่วนใหญ่จึงออกมาในรูปแบบของการแยกตัวออกจากสังคม จึงมีผลให้เข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยศึกษาพบว่า นิตินำเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันทั้งเป็นผู้ดำเนินงานและมาร่วมงานมีน้อย โดยให้เหตุผลว่าต้องเรียนหนักทำให้ไม่สามารถมาร่วมงานได้

นิตินำศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีวัฒนธรรมสนใจงานพิเศษน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากธรรมชาติของเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่ต้องเรียนหนัก นิตินำจึงไม่สามารถไปทำงานพิเศษได้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยศึกษาพบว่า นิตินำส่วนใหญ่ไม่มีความจำเป็นต้องทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ เนื่องจากมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ประกอบกับต้องเรียนหนังสือ ไม่อาจจะไปทำงานเพื่อหารายได้พิเศษได้

2.2 การเปรียบเทียบวัฒนธรรมนิตินำศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยตามภูมิภาค

2.2.1 จำนวนตามเพศ

ผลการวิจัยพบว่า นิตินำศึกษาชายและนิตินำศึกษาหญิงมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 10 แบบ โดยนิตินำศึกษาชายมีวัฒนธรรมสูงกว่านิตินำศึกษาหญิง 6 แบบ ได้แก่ วัฒนธรรม กิจกรรมนิยม ศิษย์กับอาจารย์ สนใจการเมือง สนใจงานพิเศษ ใฝ่รู้ และชาตินิยม ส่วนอีก 4 แบบนิตินำศึกษาหญิงมีสูงกว่านิตินำศึกษาชายได้แก่ วัฒนธรรม มุ่งเรียน ศาสนานิยม ช่างไทย และสนใจอยู่หอพัก

การที่นิตินำศึกษาชายและนิตินำศึกษาหญิงมีวัฒนธรรมแตกต่างกัน นั้น งามพิศ สัตย์สงวน (2533) ให้แนวคิดว่าเป็นผลมาจากปัจจัย 2 ประการคือ ปัจจัยทาง

ชีววิทยาและปัจจัยทางแบบแผนวัฒนธรรม ปัจจัยประการแรกนั้นพบว่าเพศชายและเพศหญิงจะมีความแตกต่างขึ้นพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมจะมีปัจจัยทางแบบแผนวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความแตกต่างทางชีววิทยาที่มีอยู่แล้วให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเกิดกระบวนการจัดเกลาทางสังคมที่ทําให้ต้องแสดงบทบาทตามเพศของตน (Sex Role Socialization) กล่าวคือ เพศชายจะเลียนแบบบทบาทต่าง ๆ จากพ่อหรือผู้ชายผู้ใหญ่ที่เป็นเพศชาย ถูกสอนให้มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระถึงลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นเพศหญิงออกไป จำเป็นที่จะต้องแยกตัวจากเพศหญิงและการพึ่งพาจากเพศหญิงจะถูกสอนให้ทําการสำรวจสิ่งแวดล้อมและท่องเที่ยวไปให้ไกลจากบ้าน ส่วนเพศหญิงจะเลียนแบบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานประจำของแม่บ้านเป็นบทบาทที่แม่แสดงอยู่ จะถูกคาดหวังจากพ่อแม่ให้พูดมากกว่าและตอบสนองต่อบุคคลอื่นมากกว่าเพศชาย สอนให้มีความสามารถด้านภาษา ทั้งเพศหญิงและเพศชายจะถูกห้ามไม่ให้เลียนแบบบทบาทของเพศที่ตรงข้ามกับตัว จากความแตกต่างของเพศชายและเพศหญิงซึ่งเป็นผลจากปัจจัย 2 ประการคือ ปัจจัยทางชีววิทยาและปัจจัยทางแบบแผนวัฒนธรรม ปัจจัยประการหลังจะช่วยเสริมความแตกต่างทางชีววิทยาที่มีอยู่แล้วให้เพิ่มมากขึ้น จึงทําให้เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างในด้านพฤติกรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ ถวิล ชาราโภชนี (2526) ได้กล่าวว่า เพศชายและเพศหญิงจะมีความแตกต่างกันในด้านบทบาท เพราะบทบาทเป็นบัพทสถานซึ่งใช้กำหนดลำดับชั้นของบุคคล เป็นการให้ความหมายเพื่อบอกถึงลักษณะที่จำเป็นในการจัดลำดับของกลุ่มสมาชิก

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ว่า เพศชายถูกหล่อหลอมให้เป็นเพศที่มีความเข้มแข็ง เข้มแข็งและมีความกล้ามากกว่าเพศหญิง มีความเป็นผู้ปกครองหรือเหมือนพ่อ จึงมีวัฒนธรรมในเชิงของภาวะผู้นำสูงกว่าเพศหญิง ได้แก่ วัฒนธรรมกิจกรรมนิยม สนใจการเมือง ศิษย์กับอาจารย์ สนใจงานพิเศษและชาตินิยม และจากการที่เพศชายถูกสอนให้ทําการสำรวจสิ่งแวดล้อมและท่องเที่ยวไปให้ไกลจากบ้านทําให้เพศชายมีวัฒนธรรมที่รู้มากกว่าเพศหญิง

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลัท จงสืบพันธุ์ (2527) เรื่องการศึกษาลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางบริบทและลักษณะทางจิตวิสัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่านักศึกษาชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิง

สำหรับเพศหญิงถูกสอนให้เลียนแบบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานประจำของแม่บ้านซึ่งแม่แสดงอยู่ และสอนให้มีความสามารถด้านภาษา จึงมีวัฒนธรรมในด้าน

มุ่งเรียน ศาสนา นิยม ชำรงไทย และสนใจอยู่หอพัก สูงกว่าเพศชาย

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530)

เรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนน ลักษณะการใช้ชีวิตจำแนกตามเพศ พบว่า นิสิตหญิงมีคะแนนเฉลี่ย ลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มวิชาการ และกลุ่มมาเพื่อประโยชน์สูงกว่าชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของแอสติน (1993) ที่ศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยพบว่า นักศึกษาหญิงที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะมีความแตกต่างจากเพศชายโดยสิ้นเชิงในเรื่อง อารมณ์ สุขภาพจิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเมือง ลักษณะ บุคลิกภาพและการวางแผนเรื่องอาชีพ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้จะเกิดมากขึ้นระหว่างการศึกษา ในมหาวิทยาลัย

2.2.2 จำแนกตามการสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามจำนวนปีปกติมีวัฒนธรรมสูงกว่า นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการสอบเทียบในวัฒนธรรม 6 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน สนใจ สังคม ศาสนา นิยม มุ่งอาชีพ ชำรงไทย และสนใจอยู่หอพัก

นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยวิธีอื่น ๆ มีวัฒนธรรมสูงกว่า นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการสอบเทียบในวัฒนธรรม 2 แบบ ได้แก่ สนใจสังคมและศาสนา นิยม

การที่นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตาม จำนวนปีปกติและด้วยวิธีอื่น ๆ มีวัฒนธรรมข้างต้นสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการ สอบเทียบ เนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามจำนวนปีปกติ และด้วยวิธีอื่น ๆ ใช้เวลาในศึกษาในสถานศึกษายาวนานกว่านิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก การสอบเทียบ การที่ได้ศึกษาในสถานศึกษาที่ยาวนานกว่าทำให้นิสิตนักศึกษามีประสบการณ์ การเรียนการสอนที่มีแบบแผนครบถ้วนตามเกณฑ์ปกติที่กำหนดไว้ มีบรรยากาศของความช่วย เหลือทางวิชาการที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้สำเร็จการศึกษา มีกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อการดำเนิน ชีวิตของนิสิตนักศึกษาระหว่างที่อยู่ในสถานศึกษา และมีกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษา

ได้พัฒนาความสามารถ สิ่งเหล่านี้จะช่วยเพาะปมและสร้างลักษณะนิสัยให้เป็นคนที่รักการเรียนรู้ ภาระงานการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความสำคัญกับศาสนาความเป็นไทยและอื่น ๆ ซึ่งต่างกับนิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการสอบเทียบ ซึ่งมักจะเป็นคนที่เรียนเก่งและสามารถรับรู้ได้เร็ว จึงชอบแยกตัวไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใฝ่รู้งานที่กระบวนกรเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แต่มุ่งที่ผลลัพธ์สุดท้าย มักจะมีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันค่อนข้างน้อย ประกอบกับนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะมีอายุน้อยกว่าสองกลุ่มแรก ดังนั้น จึงอาจจะมีภูมิลำเนาที่น้อยกว่าจากความแตกต่างดังกล่าวทำให้นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามจำนวนปีปกติมีวัฒนธรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการสอบเทียบในด้าน มุ่งเรียนสนใจสังคม ศาสนา นิยม มุ่งอาชีพ ธารงไทย และสนใจอยู่หอพัก และนิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยวิธีอื่น ๆ มีวัฒนธรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการสอบเทียบในด้านสนใจสังคมและศาสนา นิยม

2.2.3 จำนวนตามภูมิลำเนาเดิม

ผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 9 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรม-นิยม ศาสนา นิยม ศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ สนใจการเมือง ธารงไทย สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม การที่นิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันนั้น เนื่องจากนิสิตนักศึกษาต่างก็ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภูมิลำเนาเดิมที่มีความแตกต่างกันมาเป็นเวลาช้านานจนเป็นแบบแผนของการประพฤติปฏิบัติ จึงมีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัยแตกต่างกันซึ่งพบความแตกต่างดังนี้

2.2.3.1 วัฒนธรรมศาสนา นิยม

นิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัฒนธรรมศาสนา นิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร นิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมศาสนา นิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อธิบายได้ว่านิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดนั้นได้รับการถ่ายทอดประเพณีการทำบุญ ไส้บาตร รวมทั้งได้มีโอกาสพบเห็นเป็นประจำมาตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กมากกว่านิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร ประกอบกับนิสิตนักศึกษาที่ภูมิลำเนาอยู่

ต่างจังหวัดจะมีความผูกพันกับวัดมากกว่า เพราะส่วนใหญ่เรียนในโรงเรียนวัด จึงทำให้ความสนใจเกี่ยวกับศาสนา มากกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร

2.2.3.2 วัฒนธรรมศิษย์กับอาจารย์ กิจกรรมนิยม และสนใจการเมือง

นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก เชียงเหนือ มีวัฒนธรรมศิษย์กับอาจารย์สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร

นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัฒนธรรมกิจกรรมนิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร

นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคใต้ มีวัฒนธรรมสนใจการเมืองสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร และภาคกลาง

ทั้งนี้อธิบายได้ว่า นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด ส่วนใหญ่จะอยู่หอพักของสถาบันหรือหอพักที่ใกล้สถาบัน จึงมีเวลาช่วยอาจารย์ทำงานทางวิชาการ ทำกิจกรรมนักเรียนร่วมกับอาจารย์ สนทนากับอาจารย์นอกชั้นเรียนได้บ่อยครั้ง มีโอกาสติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ซึ่งต่างจากนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร ที่ต้องรีบกลับบ้านเมื่อเลิกเรียน จึงไม่ค่อยมีเวลาในการช่วยอาจารย์ทำงาน ทำกิจกรรม สนทนากับอาจารย์หลังเลิกเรียน หรือเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลัช จงสีพันธ์ุ

(2527) เรื่องการศึกษาลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางบริบทและลักษณะทางจิตวิสัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัดเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณดี สุทธิธรากร (2528) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับลักษณะนิสิตนักศึกษาตามมาเคียวิล เสียมนิสซิม ด้านสิทธิขั้นต้นและความคิดเห็นที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมและการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเสรีนิยมมากกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด

2.2.3.3 วัฒนธรรมมุ่งเรียนและมุ่งอาชีพ

นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมมุ่งเรียนสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมมุ่งอาชีพสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานครและภาคกลาง นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมมุ่งอาชีพสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานครภาคกลางและภาคใต้

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ จากการสัมภาษณ์พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดมีแรงจูงใจสัมฤทธิ์สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร เนื่องจากต้องจากบ้านมาเรียนนต่างถิ่น นิสิตนักศึกษาต้องปรับตัวทั้งในด้านการใช้ชีวิตและการเรียนเพราะมีบางวิชาไม่มีชื่อเสียง เปรียบนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับนิสิตนักศึกษาต้องใช้เวลาในการเดินทางไปกลับภูมิลำเนาเดิมทำให้เหลือเวลาในการทบทวนบทเรียนน้อยลงดังนั้น ในขณะที่เรียนจึงต้องมีความตั้งใจและพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จเพื่อที่จะได้ออกไปประกอบอาชีพ

2.2.3.4 วัฒนธรรมสนใจอยู่หอพัก

นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัฒนธรรมสนใจอยู่หอพักสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องมาจากนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดมีมากถึงร้อยละ 73 ส่วนนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานครมีเพียงร้อยละ 27 จากข้อมูลส่วนตัวของนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดส่วนใหญ่มักจะพักอยู่หอพัก ซึ่งจากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มองชอบอยู่หอพักด้วยเหตุผลเช่นเดียวกันกับข้อ 2.1

ส่วนนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ออยู่บ้านบิดามารดา และชอบอยู่บ้านมากกว่าอยู่หอพัก

2.2.4 จำนวนตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือนในจำนวนเงินที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างต่อเดือนน้อยกว่า 2,000 บาท และ 2,000-3,000 บาท มีวัฒนธรรมมุ่งเรียนสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างมากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

นิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างต่อเดือนน้อยกว่า 2,000 บาท และ 2,000-3,000 บาท มีวัฒนธรรมสนใจงานพิเศษสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างต่อเดือน 3,001-4,000 บาท

นิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างต่อเดือน 2,000-3,000 บาท มีวัฒนธรรมชาวไทยสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างต่อเดือน 3,001-4,000 บาท

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องมาจากนิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างต่อเดือนน้อย มีความจำเป็นต้องทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ เพื่อช่วยในการศึกษาและมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมากกว่านิสิตนักศึกษาที่ได้รับค่าจ้างสูงกว่า

2.2.5 จำนวนตามอาชีพของบิดามารดา

ผลการวิจัย พบว่า นิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมีค่าเฉลี่ยของมุ่งอาชีพและชาวไทย สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดาประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีศิลปนิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพพนักงานสถานประกอบการเอกชน มีค่าเฉลี่ยของศิลปนิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยของศาสนานิยมมุ่งอาชีพ สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยของ มุ่งเรียนศาสนานิยม มุ่งอาชีพ ชาวไทย สนใจอยู่หอพักและชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยของศาสนานิยมมุ่งอาชีพ สนใจอยู่หอพักและชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีอาชีพพนักงานสถานประกอบการ

เอกชน

นิสิตนักศึกษาที่บิดามารดาอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยของ มุ่งเรียน สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามารดาอาชีพอื่น ๆ

นิสิตนักศึกษาที่บิดามารดาอาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยของสนใจสังคม ศาสนา นิยม และชาวไทย สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามารดาอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีคตินิยมสูงกว่า นิสิตนักศึกษาที่บิดามารดาอาชีพเกษตรกรรม

นิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยของคตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพเกษตรกรรม และมีค่าเฉลี่ยของ กิจกรรมนิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพอื่น ๆ

นิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยของ คตินิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพเกษตรกรรม มีอาชีพ และชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษา ที่มารดาอาชีพอื่น ๆ

นิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพพนักงานสถานประกอบการเอกชน มี กิจกรรมนิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพเกษตรกรรม มีกิจกรรมนิยมและอาชีพ สูงกว่า นิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพอื่น ๆ

นิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยของ ศาสนานิยม มุ่งอาชีพ สนใจอยู่หอพัก สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีมุ่งเรียน ศาสนานิยม มุ่งอาชีพ สนใจอยู่หอพัก สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพประกอบ ธุรกิจส่วนตัว

นิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยของสนใจอยู่หอพัก สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพพนักงานสถานประกอบการเอกชน และมีค่าเฉลี่ยของศาสนา นิยม มุ่งอาชีพ สนใจอยู่หอพักและชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาอาชีพอื่น ๆ

อาชีพของบิดามารดา มีผลต่อการพัฒนาแบบวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา เนื่องจากแต่ละอาชีพวิถีของการใช้ชีวิตที่มีความแตกต่างกัน ดังนี้ นิสิตนักศึกษาที่บิดามารดาอาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยม จะยึดถือแบบแผนเก่า ๆ บิดา มารดาที่ีอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยมและยึดถือแบบแผนเก่า ๆ เช่นกัน และ ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ประกอบกับมีภูมิลาเนาอยู่ในชนบทจึงมี

ความคุ้นเคยกับวัด ศาสนา มีรายได้น้อย จึงมีความชัดเจนในเรื่องของเป้าหมายในการประกอบอาชีพและการที่ด้อยงักอยู่หอพัก สำหรับกลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและเป็นพนักงานสถานประกอบการ เอกชนจะมีลักษณะของความทันสมัยและใส่ใจในการศึกษาค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ

จากความเฉพาะในแต่ละอาชีพของบิดามารดาจะถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและการปฏิบัติมาสู่นิสิตนักศึกษาจึงมีผลให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาวัฒนธรรมไปในแนวทางเดียวกับบิดามารดา

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2530) เรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มสมาคมแตกต่างกัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่พบว่า

นิสิตที่บิดามีอาชีพค้าขาย มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มสมาคมสูงกว่านิสิตที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม นิสิตที่บิดามีอาชีพรับราชการมีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มสมาคมสูงกว่านิสิตที่บิดามีอาชีพรับจ้างและอาชีพค้าขาย

มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัย เรื่องการศึกษาลักษณะนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ของรัชฎา ชิโรสภา (2536) พบว่า นักศึกษาที่มารดาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจและพนักงานหรือลูกจ้างเอกชน มีค่าเฉลี่ยของลักษณะความมั่นใจในการทำงานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษาที่มารดาเป็นแม่บ้าน และยังพบว่า นักศึกษาที่มารดาอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจจะมีลักษณะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แตกต่างกับนักศึกษาที่มารดาอาชีพเป็นแม่บ้าน โดยนักศึกษาที่มารดาอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมลักษณะนี้มากกว่านักศึกษาที่มารดาเป็นแม่บ้าน

2.2.6 จำนวนตามรายได้ของบิดามารดา

ผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีรายได้แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 9 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน สนใจสังคม ศาสนา นิยม ศิลปนิยม มุ่งอาชีพ สนใจงานพิเศษ ธารงไทย สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม

นิสิตนักศึกษาที่มารดา มีรายได้แตกต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในวัฒนธรรม 5 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน มุ่งอาชีพ ธารงไทย สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม

พบความแตกต่างว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้น้อย มี
 วัฒนธรรมดังกล่าวสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามารดามีรายได้น้อยกว่า เนื่องจากเขาเหล่านั้นที่เกิด
 มาในครอบครัวที่มีฐานะต่าง ๆ กันนั้นจะมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน เนื่องจากมาจากอยู่ในสภาพ
 แวดล้อมที่แตกต่างกัน และได้ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน นักสังคมวิทยาและ
 นักจิตวิทยาหลายท่านมีความเชื่อและได้แสดงหลักฐานทางการวิจัยว่า ความรู้และความเชื่อของ
 บุคคลจะแตกต่างกันไปตามฐานะทางสังคมของบุคคล กล่าวคือบุคคลที่มีฐานะต่ำและฐานะปานกลาง
 นั้นจะมีค่านิยมบางอย่างแตกต่างกัน (จรรยา สุวรรณจิต, 2524) บิดามารดาที่มีรายได้น้อย
 จะปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษามีความมุ่งมั่นในการเรียนเพื่อออกไปประกอบอาชีพและเป็นผู้ที่ยึดถือขนบ
 ธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ผลการวิจัยของแอสติน (1993) พบว่า นักศึกษาที่มีสภาพทาง
 เศรษฐกิจและสังคมสูง เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาอื่น พบว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ใน
 มหาวิทยาลัยอย่างสนุกสนานและมีความรู้สึกทางบวก ถึงแม้ว่าจะไม่มีความสามารถก็ตาม

2.2.7 จำนวนตามระดับการศึกษาของบิดามารดา

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน มี
 วัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ย
 ของชาตินิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีการศึกษาระดับปริญญาตรี

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของ
 กิจกรรมนิยม ศิษย์กับอาจารย์ ศิลปนิยมและกลุ่มเพื่อน สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี

นิสิตนักศึกษาที่บิดามีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของ
 กิจกรรมนิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่บิดามีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีชาตินิยมสูงกว่านิสิต
 นักศึกษาที่บิดามีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

นิสิตนักศึกษาที่มารดามีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของ
 ศิษย์กับอาจารย์ และกลุ่มเพื่อนสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

นิสิตนักศึกษาที่มารดาการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของ
 กิจกรรมนิยมและผู้รู้สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มารดาการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีผู้รู้สูงกว่า
 นิสิตนักศึกษาที่มารดาการศึกษาปริญญาตรี

การที่ระดับการศึกษาของบิดามารดามีผลต่อการพัฒนาวัฒนธรรม เนื่องจากนิสิตนักศึกษาจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ได้รับการอบรมให้มีการรักเรียนและใฝ่ศึกษาหาความรู้ที่แตกต่างกัน กอทเสียน และฮอดกินส์ (Gottlieb and Hodgkins, 1968) ให้แนวคิดว่าการศึกษาของบิดามารดามีส่วนสัมพันธ์กับแนวบทบาทของนักศึกษาไม่น้อย พบว่านักศึกษาทั้งหญิงและชายในบทบาทแนววิชาชีพนีติมารดาเรียนต่ำกว่าระดับวิทยาลัยครู อยู่ในเบอร์เชนส์สูงกว่าแนวบทบาทอื่น และพบว่านักศึกษาที่มารดามีการศึกษาระดับปริญญาตรีค่าเฉลี่ยของลักษณะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2.8 จำนวนตามที่ตั้งของสถาบันที่ศึกษา

ผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในที่ตั้งของสถาบันการศึกษาที่ต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

นิสิตศึกษาในภาคกลางมีค่าเฉลี่ยของสนใจสังคมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในภาคใต้

นิสิตศึกษาในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยของกิจกรรมนิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในภาคกลาง มีค่าเฉลี่ยของสนใจสังคม ชำรงไทย สูงกว่านิสิตศึกษาในภาคใต้ และมุ่งเรียน ชำรงไทย สูงกว่านิสิตศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นิสิตศึกษาในภาคตะวันออก มีค่าเฉลี่ยของมุ่งอาชีพ ชำรงไทย ใฝ่รู้ สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม สูงกว่านิสิตศึกษาในภาคกลาง

นิสิตศึกษาในภาคตะวันออก มีค่าเฉลี่ยของมุ่งอาชีพ และชาตินิยม สูงกว่านิสิตศึกษาในภาคเหนือ

นิสิตศึกษาในภาคตะวันออก มีค่าเฉลี่ยของมุ่งเรียน สนใจสังคม ศาสนา นิยม คิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ ชำรงไทย และชาตินิยม สูงกว่านิสิตศึกษาในภาคใต้

นิสิตศึกษาในภาคตะวันออก มีค่าเฉลี่ยของมุ่งเรียน สนใจสังคม และชำรงไทย สูงกว่านิสิตศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นิสิตศึกษาในภาคตะวันออก มีค่าเฉลี่ยของมุ่งเรียน สนใจสังคม ศาสนา นิยม มุ่งอาชีพ ชำรงไทย ใฝ่รู้ สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยมสูงกว่านิสิตศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นิสิตนักศึกษานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยของกิจกรรมนิยม คิษ์กับอาจารย์ สนใจงานพิเศษ สูงกว่านิสิตนักศึกษานภาคกลาง และมีคิษ์กับอาจารย์ ศิลปนิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษานภาคใต้

นิสิตนักศึกษานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยของคิษ์กับอาจารย์ สนใจงานพิเศษ กลุ่มเพื่อน และชาตินิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษานกรุงเทพมหานคร

นิสิตนักศึกษานกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยของสนใจสังคม และศิลปนิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษานภาคใต้

การที่สถานที่ตั้งของสถาบันที่ศึกษามีผลต่อวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา เนื่องมาจากในแต่ละภาคจะมีวัฒนธรรมความคิด ความเชื่อซึ่งเป็นรูปแบบการประพฤติปฏิบัติซึ่งมีเอกลักษณ์ที่เด่นเฉพาะตนเอง เช่น ภาคเหนือจะมีกิจกรรมด้านศิลปขนบธรรมเนียมประเพณีไทยสูง เนื่องจากมีการปฏิบัติมาเป็นเวลายาวนาน จึงมีวัฒนธรรมด้านนี้สูงกว่าด้านอื่น ๆ ผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สะอาด โสมะบุตร (2527) เรื่องการสำรวจแนวทบาทนักศึกษาตาม การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยภาคใต้มีการรับรู้ในแนวทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักศึกษาพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการรับรู้แนวทบาทการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์สูงกว่านักศึกษาพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนแนวทบาทในการพัฒนาสังคมพบว่านักศึกษาพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการรับรู้แนวทบาทในลักษณะนี้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลภาคใต้และภาคกลาง และแนวทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองพบว่า นักศึกษาพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการรับรู้แนวทบาทในลักษณะนี้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลภาคใต้ และนักศึกษาพยาบาลภาคกลาง และผลงานวิจัยของ ศิริพันธ์ บารุงทรัพย์ (2528) ได้ศึกษาพบว่านักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้แนวทบาทนักรณรงค์ทางการเมืองสูงกว่านักศึกษานสถาบันอุดมศึกษา เอกชนภาคกลางและภาคเหนือ

2.2.9 จำแนกตามสาขาวิชา

ผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรมทั้ง 14 แบบ ซึ่งพบความแตกต่าง ดังนี้

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีวัฒนธรรมมุ่งเรียน สนาใจสังคม
ศาสนานิยมและมุ่งอาชีพ สูงกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีวัฒนธรรมมุ่งเรียน สนาใจสังคม
ศาสนานิยม มุ่งอาชีพ สนาใจการเมืองและราชการไทย สูงกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีวัฒนธรรมมุ่งเรียนและสนาใจงาน
พิเศษสูงกว่านิสิตนักศึกษานสาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

นิสิตนักศึกษานสาวิชามนุษยศาสตร์ มีวัฒนธรรมศิษย์กับอาจารย์
และศิลปนิยมสูงกว่านิสิตนักศึกษานสาวิชาสังคมศาสตร์

นิสิตนักศึกษานสาวิชามนุษยศาสตร์ มีวัฒนธรรมศิลปนิยม และสนาใจ
งานพิเศษสูงกว่านิสิตนักศึกษานสาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

นิสิตนักศึกษานสาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีวัฒนธรรมกิจกรรม-
นิยม ศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ และชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์

นิสิตนักศึกษานสาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีวัฒนธรรมสนาใจสังคม
ศาสนานิยม มุ่งอาชีพ และชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์

นิสิตนักศึกษานสาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีวัฒนธรรมกิจกรรม
นิยม ศาสนานิยม ศิลปนิยม มุ่งอาชีพ ราชการไทย และชาตินิยม สูงกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชา
วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์

นิสิตนักศึกษาที่ศึกษานสาวิชาต่างกันมีวัฒนธรรมแตกต่างกันเนื่อง
มาจากหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละสาขามีความแตกต่างกัน ดังนั้นลักษณะวิชาที่เรียน
วิธีการสอนและการบ้านจึงมีลักษณะของความเฉพาะในแต่ละสาขาวิชา จากหลักสูตรการเรียน
การสอนที่มีความแตกต่างกัน จึงเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาน
แต่ละสาขาวิชาที่แตกต่างกันออกไป เช่น หลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาสังคมศาสตร์
จะเน้นหนักในเรื่องของการทำรายงาน พฤติกรรมการเรียนจึงเน้นหนักในเรื่องของการศึกษา
ค้นคว้าและการทำรายงาน ซึ่งจะต่างกับหลักสูตรการสอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ที่ผู้เรียน
จะต้องเข้าไปศึกษาทดลองในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ จึงเห็นได้ว่าลักษณะความแตกต่าง
ของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษา ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันไปในแต่ละ
สาขาวิชา (สุชาติ ตันชนะเดชา, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2538) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ

าซึ่งจ่ายได้คสองมือมากขึ้น

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ เมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาอื่นพบว่าไม่มีวัฒนธรรมโดดเด่นเป็นพิเศษ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับตามเกณฑ์พบว่าวัฒนธรรมสนใจสังคม สนใจอุปหุพัก และธารงไทยที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากธรรมชาติของศาสตร์ที่มุ่งเน้นงานการค้นคว้าความจริงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่พิสูจน์ได้ และควมมีเหตุผลกิจกรรมการ เรียนส่วนาหญจะอยู่ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศที่พบว่านิสิตนักศึกษานสาขาวิชานี้มีทัศนคติทางสังคมไปในทางอนุรักษ์ เพราะมีระเบียบแบบแผน และมีคุณค่าทางสุนทรีย์ต่ำ

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีวัฒนธรรมกิจกรรมนิยมศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ ชาตินิยม สนใจสังคม ศาสนา นิยม ธารงไทย และศิลปะนิยมสูงกว่าสาขาวิชาอื่น ทั้งนี้เนื่องมาจากภูมิหลังของนิสิตนักศึกษาที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ โดยบิดามีจำนวน 435 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 และมารดาจำนวน 494 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 จึงมีผลให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ขอให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและมีความรักประเทศชาติ จากภูมิหลังของนิสิตนักศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษานสาขานี้อุปหุพักมากที่สุดเป็นจำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 จากการอุปหุพักมีผลให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสได้ทำกิจกรรมและสนิทสนมกับอาจารย์มากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ และจากธรรมชาติของศาสตร์เป็นการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ นิสิตนักศึกษานสาขานี้ส่วนใหญ่จึงมีเป้าหมายของการประกอบอาชีพที่มีความชัดเจน

จากผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530) ศึกษาเรื่องรูปแบบการารใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตที่ศึกษาต่างสาขาวิชา มีลักษณะการารใช้ชีวิตกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการและกลุ่มวิชาชีพต่างกันดังนี้คือ นิสิตสาขามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีลักษณะการารใช้ชีวิตแบบก้าวหน้าสูงกว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ส่วนนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีลักษณะการารใช้ชีวิตแบบก้าวหน้าสูงกว่านิสิตสาขามนุษยศาสตร์

นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐานมีลักษณะการารใช้ชีวิตกลุ่มเก็บตัวสูงกว่านิสิตานสาขาสังคมศาสตร์ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีลักษณะการารใช้ชีวิตกลุ่มสมาคมสูงกว่านิสิตานสาขาวิชาสังคมศาสตร์ นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีลักษณะการารใช้ชีวิตกลุ่มบำเพ็ญ

ประโยชน์สูงกว่านิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มี
ลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มวิชาการสูงกว่านิสิตในสาขามนุษยศาสตร์

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ละอองทิพย์ เหมะ (2532) เรื่อง
การเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า
นักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์สูงแก่นักศึกษสาขาวิชา
วิทยาศาสตร์ชีวภาพ นักศึกษสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม
ประเพณีสูงแก่นักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และนักศึกษสาขาวิชาสังคมศาสตร์มี
ลักษณะด้านศาสนาสูงแก่นักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ นักศึกษสาขามนุษยศาสตร์มี
ลักษณะด้านศาสนาสูงแก่นักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและนักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
ชีวภาพ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528) เรื่องการเปรียบเทียบ
ลักษณะนิสิต จำแนกตามสาขาวิชา: การศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิต
ต่างสาขาวิชาที่มีลักษณะที่แตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้ ลักษณะด้านการรับรู้ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์
กายภาพมีสูงกว่าสาขาสังคมศาสตร์ ลักษณะด้านการนำความรู้ไปใช้ นิสิตสาขามนุษยศาสตร์
มีสูงกว่าสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพและสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ลักษณะด้านการใช้ภาษา นิสิตสาขา
วิทยาศาสตร์ชีวภาพมีต่ำกว่าทุกสาขาวิชา ลักษณะด้านการเมือง พบว่านิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์
มีสูงกว่าสาขามนุษยศาสตร์ และลักษณะด้านสังคม พบว่า นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
แตกต่างกับสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์ โดยที่สาขาวิชาวิทยาศาสตร์มีลักษณะ
ด้านสังคมต่ำกว่าทุกสาขาวิชา

2.2.10 จำแนกตามประเภทของสถาบันอุดมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน
วัฒนธรรม 6 แบบ โดยนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีวัฒนธรรมสูงแก่นิสิตนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2 แบบ ได้แก่ ใจสู้ และสนใจหอพัก ส่วนอีก 4 แบบ นิสิตนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีวัฒนธรรมสูงแก่นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ สนใจ
สังคม ศาสนา นิยม มุ่งอาชีพ และกลุ่มเพื่อน

ง. ที่พักอาศัย นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาเดิมมาจากต่างจังหวัด ในระหว่างเรียนจึงพักอยู่ในหอพักของสถาบันหรือหอพักใกล้สถาบัน ดังนั้นจึงมีวัฒนธรรมสนใจอยู่หอพักสูงกว่านิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จึงอยู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งที่เริ่มมีระบบบริการหอพักที่นิสิตนักศึกษา

2.2.11 จำนวนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 5 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม สนใจสังคม มุ่งอาชีพและใส่สูท ซึ่งพบความแตกต่างดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวัฒนธรรมมุ่งเรียน สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า

นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00-3.45 มีวัฒนธรรมมุ่งอาชีพสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 2.00 นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีวัฒนธรรมสนใจสังคมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530) เรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีรูปแบบการใช้ชีวิต กลุ่มวิชาการกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์แตกต่างกัน

2.2.12 จำนวนตามสถานที่พักอาศัย

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีสถานที่พักอาศัยต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวัฒนธรรม 10 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม ศาสนานิยม ศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ สนใจการเมือง ธารงไทย ใส่สูท สนใจอยู่หอพัก และชาตินิยม ซึ่งพบความแตกต่างของวัฒนธรรมอย่างเด่นชัดระหว่างหอพักสถาบันและบ้าน บิดามารดา กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาที่มีสถานที่พักอาศัยอยู่หอพักสถาบันมีวัฒนธรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาที่มีสถานที่พักอาศัยอยู่บ้านบิดามารดา ในวัฒนธรรม 9 แบบ ได้แก่ มุ่งเรียน กิจกรรมนิยม ศาสนา-นิยม ศิษย์กับอาจารย์ มุ่งอาชีพ ธารงไทย ใส่สูท สนใจอยู่หอพักและชาตินิยม การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อธิบายได้ว่าการอยู่หอพักของสถาบันนั้นช่วยสร้างลักษณะนิสัยของการรักเรียน เนื่อง

จากพักอยู่บ้านกลุ่มเพื่อนต่างก็มีบทบาทที่ต้องเรียนหนังสือเช่นเดียวกัน จึงเกิดแรงจูงใจในการอ่านหนังสือทบทวนบ้านและศึกษาค้นคว้ามากขึ้น ประกอบกับมีเวลามากเพราะไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทาง เมื่อมีเวลาว่างสามารถทำกิจกรรมได้สะดวก มีโอกาสได้พบอาจารย์ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนมากกว่า จึงมีผลทำให้พัฒนาวัฒนธรรมถึง 9 แบบ สูงกว่านิสิตนักศึกษาที่พักอยู่บ้านปิดามารดา ซึ่งผลการวิจัยมีความเด่นชัด เนื่องจากพบว่ามีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษานางเชิงคุณภาพ กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาได้ให้ข้อมูลว่านิสิตนักศึกษาทั้งที่พักอยู่บ้านและหอพักส่วนใหญ่ชอบอยู่หอพักเพราะสามารถอ่านหนังสือได้มากกว่า ทำกิจกรรมได้สะดวก และมีที่ปรึกษาด้านการเรียน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพนา อรรถจรโรจน์ (2528) พบว่า นิสิตนักศึกษาที่พักในบริเวณมหาวิทยาลัย และนิสิตนักศึกษาที่พักนอกบริเวณมหาวิทยาลัยมีการรับรู้แนวบทบาทที่แตกต่างกันในด้านวิชาการและการเป็นศิษย์ การใช้สติปัญญา การฝึกฝนเพื่อประกอบอาชีพ การพัฒนาสังคม และผลงานวิจัยของ อรณพ นวกิจบำรุง (2528) พบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยอยู่หอพักเอกชนหรือบ้านเช่ามีการรับรู้แนวบทบาทที่แตกต่างกันในด้านวิชาการและการเป็นศิษย์ การใช้สติปัญญา การฝึกฝนเพื่อประกอบอาชีพ และการพัฒนาสังคม และผลงานวิจัยของ วรณดี สุทธิธราการ (2538) พบว่า นิสิตนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักเอกชนหอพักของสถาบันและบ้านเช่ามีลักษณะด้านสิทธิขั้นสูงสูงกว่ากลุ่มที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำแบบวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา เช่น การจัดหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษานับปัจจุบัน

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งควรนำแบบวัฒนธรรมที่ได้จากการวิจัยนี้วัดวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาเพื่อหาระดับความเด่นชัดของวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้มีการพัฒนาวัฒนธรรมที่พึงปรารถนาได้เต็มศักยภาพที่มีอยู่

2. จากผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยมีวัฒนธรรมที่มีความเด่นชัดในระดับน้อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) กิจกรรมนิยม 2) ศิษย์กับอาจารย์ และ 3) สนใจ

งานพิเศษ จึงควรพัฒนาวัฒนธรรมดังกล่าวที่สูงขึ้นเนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาระดับอุดมศึกษาอยู่ในช่วงอายุ 18-24 ปี ซึ่งเป็นวัยรุ่นเป็นวัยที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิต และความถูกต้อง (สุชา จันทรเฒ, 2533) เป็นวัยที่มีพลังอย่างมหาศาล ใฝ่ต่อการเรียนรู้และใฝ่ต่อการเปลี่ยนแปลง สถาบันอุดมศึกษาจึงควรฉวยโอกาสในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาจึงควรพัฒนาในทุก ๆ วัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมที่มีความเด่นชัดในระดับมาก ระดับปานกลางและระดับน้อย ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. วัฒนธรรมศิษย์กับอาจารย์ มีแนวทางการพัฒนา 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาในระยะสั้นและการพัฒนาในระยะยาว

การพัฒนาในระยะสั้น เป็นการพัฒนามาตรการเร่งด่วนโดยการจัดโครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษากับอาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา ลักษณะของโครงการเป็นการจัดกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาให้มีโอกาสร่วมกัน เพื่อสร้างความสนิทสนมและความเป็นกันเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี มีการติดตามและประเมินผลโดยการจัดกลุ่มสัมพันธ์ซ้ำ

การพัฒนาในระยะยาว

สำหรับอาจารย์

1. สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยการจัดสัมมนาเรื่องบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและให้อาจารย์ทุกคนเข้าสัมมนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ใหม่ทุกคนต้องเข้าฟัง

2. ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเข้าใจระบบของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. ให้สถาบันถือเป็นนโยบายในการนำภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษา มาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ด้วย

4. จัดให้นักศึกษามีอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 2 คน เพื่อที่จะเข้าปรึกษาเมื่ออาจารย์คนใดคนหนึ่งไม่อยู่

5. จัดให้อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาพบกันก่อนลงทะเบียน หลังสอบกลางภาค และให้อาจารย์เขียนตารางเวลาไว้หน้าห้อง เพื่อให้นักศึกษาสามารถมาพบได้

6. จัดตารางเวลาของอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาที่ว่างตรงกัน โดยกำหนดให้เป็นเวลาสำหรับพบอาจารย์ที่ปรึกษา สถาบันอุดมศึกษาควรถือเป็นนโยบายสำคัญที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องพบนิสิตนักศึกษาในความดูแล โดยสถาบันอุดมศึกษาต้องเข้มงวดให้อาจารย์ทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. วัฒนธรรมกิจกรรมนิยม มีแนวทางการพัฒนา 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาในระยะสั้นและการพัฒนาในระยะยาว

การพัฒนาในระยะสั้น เป็นการพัฒนาอย่างเร่งด่วนโดยการจัดโครงการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ลักษณะของโครงการเป็นการจัดอบรมให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจถึงปรัชญา วัตถุประสงค์ การดำเนินงานของฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและเข้าใจถึงประโยชน์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่จะได้รับ จากนั้นให้นิสิตนักศึกษาหาแบบประเมินคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์ในยุคลูกาภิวัตน์ เพื่อประเมินตนเองว่านิสิตนักศึกษามีจุดเด่น จุดด้อยในเรื่องใดบ้าง ต้องพัฒนาในเรื่องใดบ้าง เพราะกิจกรรมนิสิตนักศึกษามีความหลากหลายมาก มีการติดตามประเมินผลการฝึกอบรมโดยการจัดสัมมนาในครั้งต่อไป ซึ่งโครงการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมนี้สามารถพัฒนาวัฒนธรรมแบบอื่น ๆ ด้วย ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมสนใจสังคม ศาสนา นิยม ช่างไทย สนใจการเมือง ศิลปนิยม และชาตินิยม

การพัฒนาในระยะยาว

1. จัดการประชุมสัมมนา เพื่อให้อาจารย์ทุกคนเห็นความสำคัญของงานในฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาและบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา
2. ส่งเสริมให้อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาจากสถาบันอื่น ๆ
3. นำผลงานด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนิสิตศึกษามาพิจารณาในการประเมินความดีความชอบ
4. กำหนดนโยบายให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างของนิสิตนักศึกษา
5. กิจกรรมต่าง ๆ ควรให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนด เนื่องจากส่วนใหญ่พบว่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาจัดขึ้นจากความคิดและการอำนวยความสะดวกโดยสถาบัน จึงไม่

ได้รับความร่วมมือจากนิสิตนักศึกษาเท่าที่ควร

6. สถาบันอุดมศึกษาต้องให้การส่งเสริมด้านงบประมาณให้เพียงพอ

7. ให้รางวัลสำหรับนิสิตนักศึกษาที่ทำกิจกรรมดีเด่นทุกปี

3. วัฒนธรรมสถานศึกษาพิเศษ

ควรสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการทำงาน เพื่อหารายได้พิเศษ สถาบันควรจัดศูนย์ประสานงานให้แก่นิสิตนักศึกษา โดยเป็นศูนย์ประสานงาน ระหว่างนิสิตนักศึกษากับผู้ที่มีความประสงค์จะให้นิสิตนักศึกษาทำงานเพื่อเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกให้และมีการประชาสัมพันธ์ให้นิสิตนักศึกษาทราบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษานในสถาบันอุดมศึกษาไทยสังกัดอื่น ๆ เช่นสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม เป็นต้น ศึกษาเปรียบเทียบ วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเปิดกับวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยปิด และ ศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมของแต่ละมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของสภาพแวดล้อม มีผลให้นิสิตนักศึกษามีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย